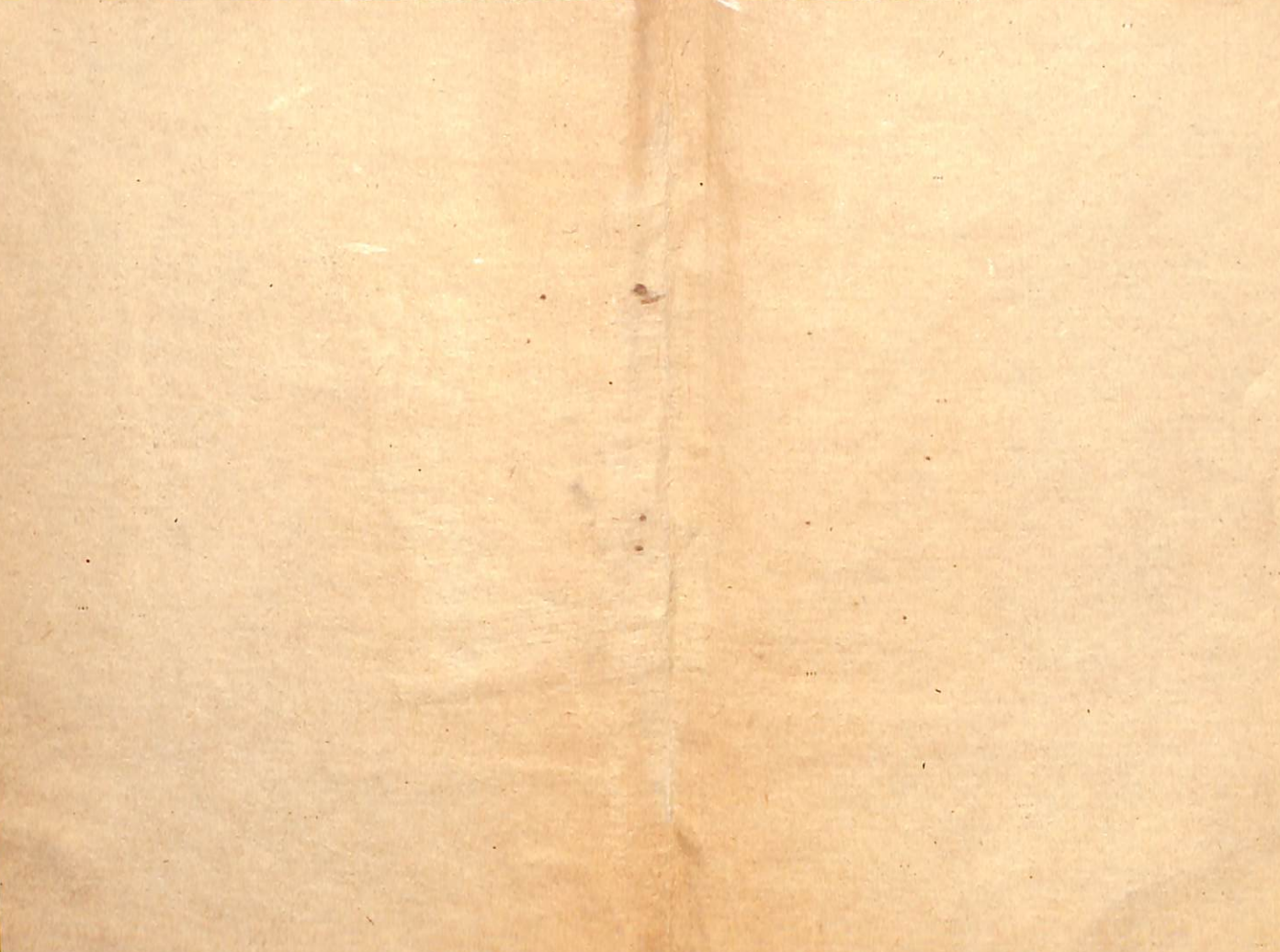




182 1847
ՀԱԳԻԳԱԹ ՊԱՒՍ Ի ԹԷԳԱՏՏԻՍ ՏԻՐ

ԷՍԷՐ Ի

ՊԱՏ. Ա. ԿՈՍՏԱՆԴՆԱՆ

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۲۵ ربیع الاول ۱۳۱۲ و ۱۳ ای
۳۱۰ تاریخلی و ۵۵۷ نومرولی رخصتنامه سبله نشر اولمشدر

معارف آمریقان مسیونر شرکتی طرفندن تسویه
اوله رقی طبع اولمشدر

—•••••—

ԻՍԹԱՆԳՈԼ

ՄԱԹՊԱՒԱ Ի Ա. Յ. ՊՈՅԱՃԵԱՆ

1894

2 004

479-42

526

ՀԱԳԻԳԱՔ ՊԱՒՍ Ի ԹԷԳԱՏՏԻՍ

ՕԼՏԸԴԸՆԱ ՏԱՒՐ

ՊԱՏ. Ա. ԿՈՍՏԱՆԴԵԱՆԸՆ

ԻՍԹԱՆԲՈԼՏԱ ՄԻՒՆԱԳՏ ՍԷՆԷՎԻ ՄԷՃԼԻՍ Ի
ՈՒՄՈՒՄԻ Ի ԲՈՒՀԱՆԻ ՄԻՒՆԱՍԵՊԷԹԻՅԼԷ
ԻՐԱՏ ԷԹՏԻՅԻ ՎԱՂՁ ՏԸՐ

معارف عوميه نظارت جليله سنك ۲۵ ربيع الاول ۱۳۱۲ و ۱۳۱۱
۳۱۰ تاريخي و ۵۵۷ نومروى رخصتنامه سيلاه نشر اولمشدر
مصارفى آمرىقان مسوئر شركتى طرفندن تسويد اولندرق طبع اولمشدر

→ ۵۵۷ ۵۵۵ ←

ԻՍԹԱՆԲՈԼ

ՄԱԹՊԱՂԱ Ի Ա. Յ. ՊՈՅԱՃԵԱՆ

1894

ՀԱԳԻԳԱՅ ՊԱՒՍ Ի ՔԷԳԱՏՏԻՒՍ

ՕԼՏԸՂԸՆԱ ՏԱՒՐ

ՊԱՏ. Ա. ԿՈՍՏԱՆԴԵԱՆԸՆ

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ ՄԻԻՆԱԳՏ ՍԷՆԵՎԼԻ ՄԷՃԼԻՍ Ի
ՈՒՄՈՒՄԻ Ի ՐՈՒՀԱՆԻ ՄԻԻՆԱՍԷՊԷԹԻՅԼԷ
ԻՐԱՏ ԷԹՏԻՑԻ ՎԱՂՋ ՏԸՐ

«Անլերի Հաղիգաթընլե Թագ-
տիս էյլե. սէնին քելամըն Հաղի-
գաթ տըր:» ՅոլՏ. 17. 17.

ՔԻԹԱՊԸ ՄՈՒԳԱՏՏԷՍ խըլգաթը 'ալեմ Թա-
րիխի 'աղապիրտե նէվ' Ի պէշերին ֆեսաա ը
ախլաղա տիւշար օլմասը Թարիխինէ միւ-
պաշերէթ էտէր: Ինսանըն Թէճրիպէ օլու-
նուպ կիւնահա տիւշմէսինի մուսթասա-
րէն հիքհայէ վէ Թէճալուզընըն նէթիճէսի
օլարազ Ատէն ճէննէթինի զայս էյլետիլինի
Թա՛րիֆ էթառլաթն վէ հէր կէօնէ սա՛ատէթ
մէրքէզլի օլան ճէննէթին գափուսընըն Ա-
ղամա գարշը գափանտըզընը պէյան էյլե-
տիքաթն սօկրա՛ էքմէյլինի ալնընըն Թէրիյե
էլէ կէշիրմէսի իշիւն անը միհնէթ ու մէ-
շաղգաթլէ տօլու օլան տիւնհայա իրսալ
էտէր:



38749-67

1 - 1 1 2

Իշպուռ էսէֆէնկիդ մէնդարէ իւղէրինտէն
թագրիպէն 1,600 սէնէ կէշտիքտէն սօնրա
ինսանը եինէ օլ տիւշկիւն հալտէ պուլու-
րըդ, Վազթ Նոյ 'ասրը տըր, Ալլահ թէքրար
նէվ' ի պէշէրէ միւ"էսսիր պիր տէրս ի 'իպրէթ
վէրմէյի մուվաֆըդ կէօրիւյօր. զիրա «Րասպ
զէմինտէ ինսանըն շէրրի արթաղընը վէ
դալսինին ճիւմլէ թէսաւվուր ք էֆէքարը
հէր կիւն շէրրի օլտըղընը կէօրտիւ,» տէ-
յիւ պուլուրըմը տըր, Պինա"էն 'ալէյհ թու-
ֆան զուհուր էտիւ ինսան ճինսինի սի-
լիպ սիւփիւրէրէք էպէտի կիրտապա կէօ-
թիւրիւր, վէ կէրիտէ անճադ Նոյ իլէ խա-
նէսի խալը գալըր:

Անտէն սօնրա թէքրար 'ասրլար կէլիպ
կէշէր, ինսան եինէ չօղալըպ զէմինի տօլ-
տուրըր, Նոյ տէվրի իւղէրինտէն 1,400 սէ-
նէ կէշէր, վէ պիդ Դաւիթին տէվրինէ եէ-
թիշիւրիդ. Օլ վազթա գատար տիւրիւ տիւր-
իւ ազվամ զուհուր էթմիշէր, նէվ' պէ
նէվ' իճատար պուլունմը, վէ եէնի եէնի
շէհրէր թէ"սիս ու պինա օլունմըչար իսէ
տէ, ինսանլարըն ախլաղընտա էսասի պիր
թէպէտաիւ վուգու' պուլմուշ օլտըղընը
կէօրմէյօրըդ, Զիրա Իսրայէլին պէօյիւք շա-

'իրի թանպուրընը էլինէ ալըպ թէղաննի
էթմէյէ պաշլատըղընտա, եինէ էվլէլըի
մագամը թէրէննիւմ էտէրէք տէյօր քի,
«Անլայըչը վէ Ալլահը թալէպ էտէն օլուպ
օլմատըղընը կէօրմէք իշիւն' Րասպ սէմա-
վաթտան պէնի ատէմէ նաղար էլլէտի,
ձիւմլէսի զէլալէթէ տիւշիւպ հէփ պիրտէն
ֆասիտ օլտըլար, խայր իշէյէն հօգ տըր.
պիր պիլէ հօգ տըր:»

Միւ"էսսիր, ֆագաթ էսէֆէնկիդ օլան իշ-
պուռ թա'րիֆ իւղէրինտէն 1,000 սէնէ տա-
հա կէշէր, վէ Իտարէ ի ձէտիտէ զէմաննա
եէթիշիւրիդ, վէ թա"իֆէլէրին պէօյիւք տա-
թէլընն աղղընտան եինէ 'այնի մագամը ի-
շիտրիդ. զիրա «Անլէր հէր տիւրիւ հագգ-
սըղըգտան, զինա վէ քէօթիւլիւք վէ թա-
մա' վէ շէրարէթտէն տօլու, վէ հասէտ վէ
գաթլ վէ նիդա' վէ հիլէ վէ քէմլիքլէ մէմլու
տըրլար,» տէյիւ պուլուրըյօր:

Իշպուռ սօն թա'րիֆտէն պէրու սայքի
1,800 սէնէ կէլիպ կէշմիշ իսէ տէ, ինսան-
լարըն հալա հէր նօղթատա քեամիլէն իսլահ
օլունմը իտիքլէրինի կէօրմէյօրըդ, Լիսան-
լարտա ֆէսսատը ախլաղա տէլալէթ էտէն
լուղէթլէրին չօղըղը, մահքէմէլէրին ալ էտ

տէվամ ճինայէթ, ճիւնհա, դապահաթ վէ տա՛վալար իլէ մէշղուլ օլմասը, հէր մէմլէքէթ հապսխանէլէրինին մահպուսլար իլէ տօլու պուլունմասը, վէ դաղէթա սիւթունլէրինի տօլտուրան դաթլ, սիրդաթ վէ իրթիքեապաթ ֆի՛րլլէրլինին թա՛րիֆ ու հիքեայէլէրի՛ նէվ՛ ի պէշէրին շու կէշէն 6,000 սէնէ դարֆընտա ֆէստա ը ախլադ պէլիյէսինտէն հալա դուրթուլամամըլ օլտըղընա հէր պի թարաֆ վէ պի դարադ քիմսէյի իգ՛նա՛ վէ իսքեաթա քեաֆի տիր :

Պինա՞ն 'ալէյի, տօսթլարըմ, կէօրիւյօրսընըլ քի, պէնի ատէմին իսլահ օլունմասը մէս՞էլէսի եէնի պիր մէս՞էլէ տէյիլ, անճադ 'ասրլարտան պէրու տէվամ էտէն պիր մէս՞էլէ տիր, վէ ինսան եէր եիւղիւնտէ եաշատըղը միւտտէթճէ, իշպու մէս՞էլէ 'աղիլ զաթլարըն ֆիքըլէրինի իշղալ էտէճէք տիր :

Իմտի պուրատա մէյտանա դայէթ մուհիմ պիր մէս՞էլէ չըգար, եա՛նի ինսանըն իսլահ ը ախլադը իշիւն պիր չարէ վա՛ր մը տըր : 'Աճէպա իշպու ախլադի 'իլլէթին թէտավի վէ թէշֆիյէսի իշիւն պիր չարէ վա՛ր մը տըր :

Պաղըլարըն էֆքեարընճա, պու չարէ 'իւլում ու ֆիւնուէն տըր : Պու սընըֆ ատէմլէրին զաննընա կէօրէ, պիր դավմըն ֆէրտլէրի 'աղլճա թա՛լիմ ու թէրպիյէ օլունուրլար իոէ, ախլադճա տախի վաքլէնիպ թէմիլլէնիլլէր : Պիլ կէրէք կէշմիշ վազթլարտա, կէրէք հալը հաղըրտա 'իւլում ու ֆիւնուէնըն թահսիլի նէթիճէսի օլարադ պու կիպի պիր թէպէտտիւլ կէօրմէյէ գատիր օլամա մըշըլ տըր : Հաղիլաթէն ինսանըն 'իւլում ու ֆիւնուէն սայէսինտէ ֆիքըճէ թէրագըլէթաիլինի, վէ պու կիպի պիր թէրագըլընըն ինսանը պիր թագըմ մահդուրլարտան մասուէն զըլաղընը թէսիւմ ու ի՛թիրաֆ էտէր իսէք տէ, ինսանըն եալընըլ թէրագըլլաթ ը 'աղիլէ իլէ էյի պիր ատէմ օլա պիլէճէյինի գապուլ էտէմէյիլ : Էն մուհիմ շէյ թէճէտա տիւտ ի գալպ տըր : Պիր թագըմ լիսանլարը թէքէլլիւմ էթմէք իղթիտարը, եախօտ թահլիլաթ ը քիմեէվիլլէյէ վաղըֆ պուլունմադ՝ ինսանը ախլադճա իսլահ էտէմէլ : Պէօլէ 'ալիմ զաթլարտան նիշէլէրինին սօն տէրէճէ ախլադսըղըլ վէ ֆըսդ ու ֆիւճուր կիրտապընա դարդ օլմուշ իտիքլէրի պէտիհի տիր : 'Աճէպա էսքի գէմանլէրտէ Աթի-

նատա չօղլար միւթա՛ալլիմ տէյիլ մի խի .
 դէմանէմիդտէ Էվրօլմանըն պէօյլւք շէհր-
 ւէրի սէքէնէսինին խայլըսը տախի թա՛լիմ-
 լի թէրպլիէլի քիմսէլէր սէյիլէ՛ր մի տիր .
 էօյլէ իսէ անլէրտէ պու դատար մէքրու-
 հաթ վէ ֆըսզ ու ֆիւճուր հիքէայէլէրի-
 նին էսսպալը մուճիպէսի նէ՞ տիր :

Պա՛ղըլարըն գաՎլինճէ տախի ինսանըն ալ-
 լազի թէճէտտիւտինէ պա՛խ օլան վասըթա
 ֆէլսէֆէ տիր : Թէքրարէն ի՛թիրաֆա մէճ-
 պուրըզ քի , Պիզ կէրէք էզմինէ ի գատիմէ-
 տէ կէրէք դէմանէմիզ ֆէյլէսօֆլարընտա վէ
 անլէրին թէվապի՛ի իւզէրինտէ պու կիպի
 պիւսպիւթիւն պիր թէպէտտիւլ էսէրի կէօր-
 մէմիշիզ : Անլէրին պազըսը տախի սա՛իր
 ինսանլար միսլլիւ քիպր ու զուրուր , վէ
 կէօնա կէօն սէֆահաթ վէ ֆըսզ ու ֆիւճուր-
 արա միւպլթէլա քիմսէլէր տիր :

Վէ լաքին 'աճէպա դատիմ ֆէյլէսօֆլար
 իլէ անլէրին թէվապի՛ի նէ՛ ախլադտա քիմսէ-
 լէր խաի : Անլէրին չէհատէթինի տինլէյինիզ
 Էֆլաթոււնըն պէյանընճա , Սոկրատ , « Էկէր
 շէհնապը Հազզ լութֆ ու ինայէթինտէն
 նաշի Սէմատան դէմինէ պիրինի կէօնտէր-
 մէզսէ , ինսանլարըն ախլազ ու առապընըն

իսլահընտան պիւսպիւթիւն դաթ՝ը իւմիտ
 օլոււնմալը տըր , » տէյիւ պուլուրմըշ տըր :
 Պիզ դաթ Էֆլաթոււն տէմիշ տիր քի , « Տիւն-
 եանըն չիմտիքի պօղուզ հալինտէ տօղրու
 'ատտ օլոււնան հէր շէյ անճազ Ալլահըն միւ-
 տախէլէսի իլէ իճրա օլոււնա պիլիր : »

« Զանն էտէ՛ր մի սինիզ , » տէյիւ սօրուլօր
 Զիշէրօ , « քի ախլազ ու առապ դանուլարը՝
 պիր դաշ վազը՛ալէր միւսթէսնա օլարագ ,
 գալմանիյն ի մէղքիւրէյէ տա՛իր տիւշիւնէն ,
 եազան , վէ միւպահասէ էտէն քիմսէլէր իւ-
 դէրինտէ պիր կէօնէ նուֆուզ ու թէ՛սիր
 իճրա էյլէմիշլէր տիր : Հէվ ֆէյլէսօֆլար
 իշինտէ քի՛մ տիր օլ առէմ քի , քէնտինին
 'ազլընը վէ ախլազ ու առապընը սահի՛ն
 'ազլ ու հիքմէթ ահքեամընա թէվֆիզ էյ-
 լէմիշ տիր : Պի՛լաքս անլէրտէն էքսէրիսի
 էն մէքրուհ սէֆահէթլէրէ միւպլթէլա վէ
 էսիր օլոււնլար տըր : »

Իշթէ նէվ ի պէշէրին պու էսէֆէնկիզ
 հալի կէօղլէրի էօնիւնտէ օլարագ ճիւմ-
 լէյէ դատիր Խէլասքեարըմըզ քէնտինին սօն
 տուա ի շաֆիանէսինտէ , « Անլէրի հազիդա-
 թընլէ թագաթիս էյլէ . սէնին քէլամըն հազի-
 դաթ տըր , » տէյիւ պուլուրմըշ տըր : Իմ-

տի աշխբեար տըր քի Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստոսըն գավլինճէ, հագիրգաթ, եսանի Ալլահըն քէլամը նէվ ի պէշէրին իսլահ վէ թէճտիտ ի անվալընըն եէկեանէ չարէսի տիր: Օլ արանըլան չարէ Ալլահըն միւրէճմ քէլամը տըր քի, անըն վասըթասըլէ ինսանը քէնտի կիւնահլարընտան եըյգայըպ թէմիղլէմէք, անը կիւնահ չամուրընտան չըդարմագ վէ անը քէնտի ինալիգի հուզուրընտա լէքէսիզ տուրտուրմագ միւմքին տիր: Եէկեանէ վասըթա տէմէքտէն միւրատըմըզ, Քիթապ ը Մուգատտէսին հատտըզաթինտէ ինսանը փաքլէյէ պիլտիյինի տէյիլ, անճագ Բուհ իւլ Գուտս վասըթասըլէ իճրա օլունան գուտսիյէթ վէ թէճէտտիւտիւն եէկեանէ վասըթասը Քիթապ ը Մուգատտէս օլտըղընը անլաթմագ տըր: Զիրա ինսանը փաքլէմէք իլահի հուֆուզ ու թէսիրէ միւթէվագըֆ օլուպ, իչպու թէսիր եօգարըտան պիզ դաթ Բուհ իւլ Գուտստան կէլիր: Զիրա, «Թէնտէն տօղան թէնտիր, Բուհտան տօղան բուհ տըր», քէզաւէք, «Պաղըլարընըզ տախի պէօյլէ իտինիզ. լաքին Բապպ Յիսուսըն իսմիյլէ վէ Ալլահըմըզըն Բուհըլէ եըգանտընըզ, թագ-

տիս օլունտընըզ, հէմ տախի թէպրիր օլունտընըզ», տէյիւ պուլուրըմըչ տըր: Ինսան Ալլահըն Բուհըլէ թագտիս օլունուր, ֆագաթ Բուհ իւլ Գուտսըն դուլլանտըղը վասըթա հագիրգաթ տըր: Իչթէ պունա պինա՛էն առաւել Ալլահըն քէլամընա Բուհըն գըլըճը թէսմիյէ էտիյօր. «Խէլասըն միղֆէրինի, վէ Բուհըն սէյֆինի, եանի Ալլահըն քէլամընը ալընըզ», տէյիւ պուլուրըյօր:

Պու մէս՛էլէ կէրչի հէր դէման թէֆէքքիւր վէ միւթալա՛ա իչլւն ղայէթ մուհիմմ վէ միւնասիպ պիր մատտէ իսէ տէ, քիլլսէ ա՛ղասընըն վէ Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստոս թարաֆընտան քէլամըն վա՛զը վաղիլֆէսիյլէ միւքէլլէֆ օլան բուհանի մէ՛մուրլարընըն միւշալէրէ էթմէք իւզըրէ՝ թէճէմմիւ՛ էթմիշ օլտըղլարը պէօյլէ պիր դէմանտէ, «Ալլահըն քէլամը նէ՛ վէճիլէ ինսանըն թագտիս օլունմասընա վասըթա օլուր», տէյիւ սօրմագ տէյէր: Պու մուհիմմ պիր մէս՛էլէ տիր, զիրա էկէր անըն իթթիլլապ էթմիշ օլտըղը մէսլէքի պիլմէքտէ գուսուր էտէր, եախօտ անըն թարգ ու ուսուլընա էհէմմիյէթ վէրմէյիպ տէ, 'ազլ ո

իզանըմըզա վէ ֆէսանաթ ու պէլաղաթըմըզա կիւղէնէճէք օլուր իսէք, մէնդիլ ի մագսուս տըմըզա, եանի բուհըմըզը կիւնան լէքէսին տէն վաքլամաղա ասյա եէթիշէմէյիլ և նասըլ քի 'իւլում ու ֆիւնուէն վէ ֆէլսէֆիյաթ ինսանըն ախլաղընը թէճտիտ, վէ անվալընը իսլահա մուղթէտիր օլամամըշ տըր, էօյլէ տախի քէմալը էսէֆ իլէ կէօրիւլիւյօր քի, էկէր ֆէլամ թամմ Բուհ իւլ Գուտսըն մագսէտի վէճնէ վա'ղ օլուհմաղսա, Բէլամըն վա'ղըլլէ ինսանըն ախլաղ ու անվալընը թէճտիտ ու իսլահ էթմէք դապիլ տէյիլ տիր:

Իմտի մէվզու' ի պահսըմըզ, « Բիթապը Մուգատտէս նէ՝ սուրէթիլէ ինսանըն թէճտտիւտիւնէ վասըթա օլուր, » սիւ'ալը շէքլ ու սուրէթիւնի ալըր: Շիմտի աճիղահէ իշպու սուրէթի մուլթասարէն կէօս, թէրմէյէ չալըշաճաղըմ:

1. Բէլապը Մուգատտէս ինսանըն պէ շէհայէ Գուգալէն, Գուգալէն, Գիւլէն վէ Գուգալէնէ մալէ պէր Ձաթը Մուգալէ պէյա ինսանըն ալէ, Իւք իպթիտա սէօյլէմէյէ պաշլալընճա, թամմ պու նօգթատան պաշլար, « Ալլահ իպթիտատէ սէմավաթ ու ղէմինի խալգ էյլէտի, » տէյիւ պույուրըր, կէօրիւյօրըզ

քի, նազարը միւթալա'ամըզա քէնտի սէօզիւլլէ սէմավաթ ու ղէմինի եօգտան վար էտէն պիր Ձաթ 'արդ օլուհույօր, վէ սօնաէֆ'ա միւ'մինլէրի քէնտինի խալգ էյլէտիլի եէնի սէմանըն սա'ատէթ ու մէսէրրէթ լէրինէ նա'իլ օլմագ իւզրէ տա'վէթ էթտիլի ղէման եինէ 'այնի դաթ սէօյլէյօր: Բիթապը Մուգատտէսին զըրգ դատար միւլէլիֆլէր եէտիլլէ եազըլմասը միւլտտէթի օլան 1,500 սէնէ դարֆընտա իշպու Ձաթը շէլիլ հիշ պիր վազըլթտա նազարը էնէմմիլլէթտէն տուր թուլթուլմամըշ տըր: Թէքրար պէ թէքրար սէօյլէր, թա'լիմ, նասինաթ, թէ'տիպ վէ թէվպիխ էտէր: Տա'իմա 'այնի Ենէօվա սէօյլէյօր: Կեան իյալիղիմիղ մագամընտա սէօյլէր: Կեան Վազի' ի գանուհմըզ մագամընտա սէօյլէյիպ, պիղէ թա'լիմ ու նասինաթ էտէր: Կեան էօլտիւրմէյէ վէ տիրիլթմէյէ մուղթէտիր Գատիր ի Մուլթաղ կիպի, Կեան տա էն խաֆի ֆիլըր ու թէսավիւրլալըմըզը պիլէն 'Ալիմ ի Մուլթաղ պիր դաթ կիպի իտարէ ի քէլամ էտէր: Կեան 'ատիլ պիր չաքիմ կիպի սէօյլէյէքթ թա'ղիր վէ հիւքմ էտէր, Կեան տա շէֆգաթիլը պիր Փէտէր կիպի սէօյլէր, մէրհամէթ էտէր, սէվէր:

աճընըր : Շայան ը տիգգաթ պիր քէյֆիյէթ տիր քի, Ալլահ պէնի իսրայէլի քէնտի կիւ- նահալարընտան տօլայը թէյվալիս էթտիյի դէ- ման տա՛խմա «Թա քի պուռնու պէն Բասպս իճրա էթտիյիմի պիլէսինիզ,» տէյիւ պու- յուրըր : Իշպու «Թա քի պիլէսինիզ» սէօղիւ պիլդէ կէօսթէրիր քի, ինճամա նա՛խ մու- հարրիրին տա՛խմա կէօղիւ էօնիւնտէ օլան խուսուս՝ քեախնաթըն խալիզ ի Մութլազը- նը թանըթմագ տըր :

Ձ. Բիւնաւ ը Մոսթապայէ՝ պիւէ էշաւ- լէ է Դոն-Լաբըն վէզա՛նէֆիդէ Կո՛նէ Երաթէնէ Նէ օլաւընը եօյրէնֆէյէ շուշըր : Կէօրիւյօրսը- նըզ քի, Քիթապ ը Մուգատտէս հէտէֆ ի մագսուտընա էրիշմէք, եա՛նի նէվ՝ ի պէշէ- րին ախլազընը իսլահ վէ թէճախտ էթմէք իչիւն նէ դատար թապի՛ի սըրա իլէ իլէրի- լէյօր : Ձիրա էկէր օլ Ձաթ ը ճէլիլ պիղիմ խալիզիմիզ, Հաքիմիմիզ, Փէտէրիմիզ իսէ, անըն Շէրի՛աթընա վազըֆ օլմագ վազիֆէ ի միւքէլէֆէմիզ իզթիդասընտան տըր : Իշ- թէ պու սէպէպէ պինա՛էն տիր քի ձէ- նապ ը Հազզ Թուր ը Սինայա նազիլ օլուր, շերի՛աթընը իքի լէվալար իւզէրինէ եա- զար, վէ անը քէնտիին միւնթէլասպը օ-

լան դավմա տիւսթուր ը 'ամէլ մագամըն- տա վազ՝ էտէր քի, Իսրայէլ դավմը պիր միսալ օլարագ շէրի՛աթը տահա էյի ան- լաշըսըն, նիթէքիմ դէմանէմիդտէ 'ալիմ խօճալար միւճէրրէտ դանուն վէ գա՛խտէ- լէրի չօճուղարա էօրնէքէր իլէ թէֆ- սիր ու իզահ էտէրլէր : Քիթապ ը Մու- գատտէստէ տախի մէյվի՛ի իճրայա դօ- նուլան դանուն թամմ պու տըր : Հէր քիմ քի պու շէրի՛աթը քէմալ ը տիգգաթիլէ թէֆթիլ էտէճէք օլուր իսէ, անըն, 'Ալիմ ի Մութլազ, Գատիր ի Մութլազ վէ Բէրիմ ի Մութլազ օլան պիր Ձաթտան սիւտուր էթտիյինի կէօրիւր : Իշպու շէրի՛աթ 'ա- տիլ տիր : Խնսանըն Ալլահա վէ սա՛լր ին- սանլարա օլան վազիֆէլէրինի թէմա- մըյլէ էօյրէտիր : Թամմ տըր : Կիչ պիր վա- զիֆէ հօզ տըր քի անա տա՛լր լազըմ կէ- լէն մա՛լիւմաթ անտէ պուլոււմասըն : Բու- հանի տիր : զաթլը՝ եալընըզ մատտի սու- րէթտէ մէն՝ էթմէզ, անճագ հէր նէվ՝ պուղղ ու 'ատալէթ վէ ինթիդամը տախի մէն՝ է- տէր : Ձինա, գաթլ վէ էմասլի կիւնահալա- րա դարշը սէօյլէտիյնտէ դալպին թա տէ- րինլէրինէ նաֆըզ տըր :

3. Քիմազ և Մոսկովսկի անհետնեմ, ինչպէս Չոբ և Ֆելեյ անհետնեմ, ինչպէս, Անն իւրաքանչիւր ինքնաշարժիչ օդանայն, ինչպէս Ինսանլար 'էօմրինն հէր հալ ու քէֆիկէթլէրինտէ Ալլահը սէվիպ, անը 'իզդէթլէմէյի, Անն միւսկէյէն իրատէթինէ թապի' օլմալը, վէ էլէմ ու քէտէրէ տիւււար օլարազ Գիթսեմանիտէն կէչմէյէ մէճպուր օլարզարընտա քէմալը մանդուկլիյէթլէ, «Եւ' Բապպ, իրատէթին միւսպարէք օլսուն», տէմէյի տիրէր. Բէգալիք Բիթապը Մուգատտէսին անքեամընճա, ինսանլար Ալլահա սուրէթա տէյիլ, անճազ պիւր ըրյա վէ ճանտան իթա'աթ էթմէյի տիրէր. զիրա, «Ինսան երկու պազար, ամմա Բապպ զալպէ պազար», տէյիլ պուստըլըլը արը: Բիթապը Մուգատտէստէ միւստէրիճ էվամիրէ իթա'աթ խոսուսընտա ինսանլարա, «Էկէր ճանտան էթմէյի իստէնիզ, մազպուլ օլմազ», տէյիլ իթար էտիրմիլ տիր:

4. Քիմազ և Մոսկովսկի ինսանն ինչպէս եւնիւն Ալլահա ինսանն ինչպէս Եւրէյէթլէյի, վէ ինսանը ինչպէս եւնիւնն ինչպէս Եւրէյէթլէյի, անը Եւրէյէթլէյի ինչպէս եւնիւն, Արրահա-

մըն, Յովսէփին, Մովսէսին, Սամուէլին, Դանիէլին վէ Յովնաննէս անհետնեմ կիւզէլ սիրէթլէրինի կէօղիւմիւզ էօնիւնէ գօրքի, սալահն կիւզէլ վէ խօշ մէյիլէրինի կէօրէրէք անլէրէ իմթիսալ էթմէյէ զալպլէրիմդտէ անլէր կիպի օլմազ արզուսըն ու յանտըրսըն, Լաքին Կալէնին, Եսաւըն, Փաւրաւոնըն, Արիստոքոմըն, Յերոքոլմաըն, Աքաարըն, Յեզարէլին, Համանըն, Յուզանըն սիրէթ ի պէտքեարանէլէրինի, Ֆարսիլէրին, Ասուրի, զատիւ Մըսրի, վէ Ամօրիլէրին տէնէթլի մանլ ու ինզըրազլարընը, թուֆան վասըթասըյլէ վուգու'ա կէլէն հէլաքը, Սոքոմ վէ Գոմօրըն, Նիւնուէ վէ Բարեւոնըն տիււար օլարզարըն հէյպլէթլի վէ էսէֆէնիլիզ հալլէրի եէկեան եէկեան զիքը էտէրէք տա'իւմ ինսանը կիւնահտան զուրթարմազ մազսէտիյէ կիւնահն նէթաիճ ի միւնիլիքէսինի կէօթէրմէյէ չալըլը: Պալըլար Բիթապը Մուգատտէսին ասըլ մազսէտինի նապարը իթիպարա ալմայարազ ատապ ու ատաթըլէրիֆաթիյէ խիւաֆընտա զալըլան հիքեյէլէրի, էզ ճիւմէ Դուլտըն մուսալէթի, վէ Դաւիթին Ուրիա մատտէսին տա'իւր հիքեյէ-

լէրի իւն էմաւընը անըն իշինտէն պիւս-
պիւթիւն չըգարմաղը թէքիֆ էյլէմիշլէր
տիր: Վէ լաքին պու կիպի պիր քիթապ
ինսանլարը թագտիս էթմէյէ միւնասիպ օլ-
մաղ իտի Գիթապը Մուգատտէս պու կիպի
հիքեայէլէրլէ կիւնահըն օյունհագ օլմայըպ,
զէհրլի պիր երլան, հաթթա պէրրիյէտէ
սաղըր երլան օլտըղընա, վէ հէր քիմ ա-
նընլէ օյնար իսէ, ճէղասընը չէքէճէ-
յինէ ինսանլարը իսքեաթ վէ իլղամ էթ-
մէք իսթէտիյինտէն պու հիքեայէլէրի հա-
վի տիր:

Նէ շէյ սերխօշլըղըն մուղիրը թէսիրինի
Ղովտըն հիքեայէսինտէն տահա էյի կէօս-
թէրէ պիւրի: Սերխօշլըղըն ինսանը 'իֆ-
ֆէթսիզլիյէ սէվգ էյլէտիյինի կէօսթէրի:
Իշթէ Ամմօնիլէր վէ Մովարըլար իշպու պէտ-
նամըղգ ալթընտա անըն հագարէթինէ տիւ-
չար օլտըլար: Սողոմըլար իւն իւլֆէթ ու
իւնսիյէթին մուղիրը նէթիճէսինի Ղովտըն
իքի զըզլարը իւզէրինտէ կէօրիւլէն 'իֆ-
ֆէթսիզլիք էսըլէրինտէն տահա զիյատէ
միւ'էսսիր սուրէթտէ հաճըր շէյ կէօսթէրէ
պիւրի Դաւիթ նէ գատար մահըլուն վէ միւ-
քէտտէր, վէ միւսթագպէլ 'ասրլար գար-

Ֆընտա զա'իֆ միւ'մինլէրէ նէ գատար միւ-
'էսսիր պիր 'իպրէթ օլտու: Փէտէրէ ի-
թա'աթսըղըղըն էսէֆէնկիզ նէթիճէլէրի-
նի, Արիսողոմըն հիքեայէսինտէ կէօր-
տիւլիւմիւզ գատար ա'լա սուրէթտէ նէրէ-
տէ կէօրէ պիւրիզ: Թամա'քեարըղըն մա-
գարբաթընը կէօսթէրմէք իշին, քէնտի
Րապպընը էլէ վէրէն, վէ տաւալարըն
հիսսէսինտէն մահըլում գալան, վէ գամի-
րինին իղթիրապընա մաղլուպ օլան, վէ ա-
գըպէթ քէնտի քէնտինի ասարագ թէնճէ
վէ ճանճա հէլաք օլան Յուգանընքինտէն
տահա ա'լա պիր 'իպրէթ վա'ր մը տըր:
Խոյըր, Դէլ Եւսէն օլտալը Դէր Գիթապը
Մոգատտէս էսէֆէյէլ, զիրա «պիւթիւն Գի-
թապ իլհամը իլհաի օլուպ, թա'լիմ վէ թա'-
զիր վէ իսլան իշին ֆա'իտէլի տիր: Թա քի
Ալլահ ատէմի քեամիլ, վէ հէր էյի իշ իշին
միւհէյեա պուլունա» 2 Տիմ. 3. 16, 17:

5. Գիթապը Մոգատտէս էսէֆէլըն տէրի-
լէրէն հագէթէ ալալըն կէօսթէրէ տէրէն
կէօրէն էսէֆէլըն Գիթապըն Դէր
նէսիլէ լալ տէր: Տէօրթ Ինճիլլէր պիղէ
Խէլասքեարըմըղըն քեամիլ վէ լէքէսիզ սի-
րէթինի 'արզ էտէրլէր: Կէօրիւնիւր քի

միւսպարէք ինչպէս քեանքարմըզ Իսկն իւր Ինսան նամընը իթթիխազ էթմէքտէն մահզուզ օլուր իտի, զիրա քէնտինի 50 տէֆատան զիյատէ Իսկն իւր Ինսան նամընը եատ էթմիշ օլտըղը հալտէ, անճազ իքի իւշ տէֆա Իսկն Ուլլան թէսմիյէ էթմիշ տիր: Փէք ինթիմալ տըր քի, պուսընլէ քեամիլ ինսանիյէթ թաալլիրինին պուլտըղընը, վէ էկէր տիւնեայա կիւնան կիրմէմիշ օլտա իտի, ինսանլարըն հալի պէօյլէ օլաճաղընը, վէ Րուհ իւլ Գուտսըն թէսիրիյլէ 'ազըպէթ իրիսթիյանլէրին իշպու միւսպարէք հալէ թէպէտտիւլ էտէճէքլէրինի պիղէ անլաթմազ իսթէր:

Իշպու մուխթասար միւսթալա'ատան Գիւթապը Մուգատտէսին թա'լիմիյլէ փէրվէրտէ օլմուշ պիր քիմսէնին հալիմ վէ թէվպէքեար օլմասընըն վէ քէնտի մէսլէքինէ, հաթթա քէնտի քէնտինէ պուզզ, վէ քէնտինին էն էյի 'ամէլլէրինի քիրի էսվապ կիպի 'ատտ էթմէսինին սէպէպի կիւզէլճէ անլաշըլըր: Զիրա Գիւթապը Մուգատտէս անա պիր իսալիզ ի Մութլազ էօյրէթմիշ, Անտէն գօրգմանըն լիւզուլմընը անա կէօսթէրմիշ, Անըն մուգատտէս իրպտէթինի անա պէ-

յան էյլէմիշ, հէր հալտէ անտէն օլ Զաթա ճան ու կէօնիւլտէն իթա'աթ թալէպ էթմիշ տիր: Բէղալիք անըն կէօղիւ էօնիւնէ քեամիլ պիր նիւմուհէ, եա'նի Յիսուս Գրիստոսըն մուգատտէս վէ լէքէսիզ սիրէթինի զօմազլէ պէրապէր, անա քէնտինին կիւնան սէպէպիյլէ պօզուլմըն սու ի ալազ ու աթվարընը կէօսթէրմիշ տիր: Իշթէ պու կիպի պիր թալիմ Րուհ իւլ Գուտսըն թէսիրիյլէ անը թէվպէ վէ իսթիզֆարա սէվզ էտէր:

Խաթըրընըզտա օլմալը տըր քի, Եսայի Ենօլայը կէօրտիւլիւնտէ, «Վայ պաւնա, իշթէ հէլաք օլտըմ, զիրա պէն քի նաւիաք տուտազլը ատմմ իմ... կէօղլէրիմ Րապպ իւլ ճիւնուտ օլան Մէլիլի կէօրտիւ,» տէտի: Իշպու Ֆէրեատըն սէպէպի նէ իտի: Հիշ շիւպհէ հօզ քի Րապպ Ենօլայը կէօրմէսի իտի: Էկէր Եսայի քէնտի քէնտինի սա'իր քիմսէլէր իլէ մուգայէսէ էթսէ իտի, քէնտինտէ պիր գուսուր կէօրմէզ իտի, զիրա քէնտիսի անլէրտէն քէօթիւ տէյլլ իտի: Լաքին Եսայի Րապպը կէօրտիւ — Անըն ճէլալինի, գուտսիյէթինի կէօրտիւ, վէ Անըն իլէ քէնտինին ալազ

հալինի, կիւնահընը մուգայէսէ էթտի, օ
ղէման դօրդտու: Պու գէճհէ գուտսիյէթ ի
Իւահիյէյէ վազըֆ օլտըղըմըղտա, Անըն ի-
րատէթինի անլատըղըմըղտա, վէ քէնտիմիդի
Յիսուս Գրիստոսըն էօրնէյի իլէ մուգայէսէ
էյլէտիյիմիդտէ, «Վայ պիղէ, իշթէ հէլաք
օլտըգ», տէյիւ նիտա էտէրիդ: Իշթէ Պօ-
ղոս առաքեալըն, «Պէն նէ պիշարէ ատէմ իմ,
պու էօլիւմիւն ճէսէտինտէն պէնի քիմ խէ-
լաս էտէճէք տիր», տէյիւ նիտա էթմէսի-
նին սէպէպի տախի պու իտի:

Շիմտիյէ գատար զիքր օլունան խուսուս-
լարըն Բուհ իւլ Գուտսըն վաքլէյիճի թէ-
սիրի վասըթասըյլէ ինսանըն ախլազ ու
ահվալընը թէճախտ ու իսլահ էթմէյէ, վէ կիւ-
նահ սէպէպիլլէ տիւշմիւշ օլտըղը մէղէլ-
լէթ չուգուրընտան անը չըգարմաղա գա-
լի վէսիլէ վէ վասըթալար օլա պիլէճէքլէրի
տէրքեար տըր, Լաքին իշպու թէճէտտիւտիւն
հօլու իւղէրինտէ պուլունան պէօյիւք պիր
էնկէլ հալա մէվճուտ իտի: Պու տախի ա-
ղապը վիճտանի, կիւնահ սէպէպիլլէ կէ-
լէճէք պէլանըն խավֆը, զաղապա կէլմիշ
Ալլահա եաղլաշմանըն հէյպէթ ու տէհէթի,
«Աճէպա պու գատար կիւնահ իլլէտիք-

տէն սօղրա տախի խէլաս պուլմաղա տա-
հա իւմիտ վա՞ր մը տըր», տէյիւ գուհուր է-
տէն շիւպհէ վէ վէսվէսէ տիր: Իշթէ պու
կիւճիւլիւ տէֆ, վէ կիւնահքեարը թէշվիդ
էթմէք իլիւն,

6. Բէլեալը Մահապառաիսի ի Մէհհիլէն լե-
ւեմ-ի ը Դեմէհիւմ-իւտն պիր մագաճնառ +էֆաբէ
լեւիւմի ի'լան էրէյ: Բէֆարէթ թալիմի իլէ
Բիթապը Մուգատտէս՝ կէրէք ինսանա Իպն
Ուլլահըն էօլիւմիւնէ սէպէպ օլան կիւնահ-
լարընըն միւճրիմիլինի կէօսթէրէրէք ա-
նը սօն տէրէճէ միւթէվաղը՝ զըլմաղա, վէ
կէրէք Ալլահըն ինսանլարըն խէլասը իլիւն
քէնտի Իպն ի Վահիտինի վէրէն պինի-
հայէ մուհապլէթինի ի'լան իլէ ինսանա
կիւնահտան խէլասընը իսթիհասալ իլիւն
թաղվիլլէթ վէրիւր: Իշթէ պու միւնա-
սէպէթլէ անա Ալլահըն մուհապլէթինի
հիքհայէ իլէ, «Ալլահ տիւնեայը պու գա-
տար սէվտի քի, քէնտի Իպն ի Վահիտինի
վէրտի, թա քի անա հէր իման էտէն հէ-
լաք օլմայըպ անճազ էպէտի հալաթա մա-
լիք օլա», տէյիւ պուլուրըր: Բէզալիք Իպն
Ուլլահըն թէճէսսիւտիւնիւ, տիւշիլիւն նէվ ի
պէշէրէ օլան չէֆգաթընը, անլէրի իսլահ

վէ թէնսվիր էթմէք խոսուսընտաքի ս'այ ու
ղայրէթինի, վէ 'աղբպէթ անլէրին կիւնահ-
լար 'ափվընա նա'իլ օլմալարը իչլւն ֆէսա ի
ճան էթմէսինի հիքեայէ, վէ եալընըզ իման
էթմէլէրի շարթըլլէ անլէրէ տիւնեատա
փաք օլմադ վէ ախրէթտէ էպէտի հայաթ վէ
սօնսըզ սա'ատէթ վա'տ էտէր: Պու վէճհլէ
անլէրին հլի շիւպհէ վէ իղթիրապլարընը
տէֆ' ու իղալէ, վէ Ալլահա' շէֆգաթլը վէ
սէվլիւլիւ պիր փէտէրէ կիպի միւրաճա'աթ
էթմէյէ անլէրի թէշլիկ էտէր: Իշպու մու-
հիմ մէ'մուրիյէթի սէպէպլլլլէ 'Ահա ը ճէ-
տիտէ Խնճիլ, եա'նի միւթտէ թէսմիյէ օլուն-
մըշ տըր, զիրա պէնի առէմ իչիւն պուն-
տան ա'գամ վէ էհէմմ վէ տահա զիյա-
տէ մուճիպ ի մէսէրրէթ պիր խապէր վէ-
րիլէմէզ խի:

Պիրատէրլէր, էկէր գուտսիյէթէ մէտար
օլմադ մադսէտիյլէ, Ալլահըն պինիհայէ հիք-
մէթլէ թա'հին էթմիշ օլտըլը Գէլամ քէ-
մալ ը սատագաթլէ վա'դ օլունուր իսէ,
անըն մաթլուպ վէ միւլթէղէմ օլան հիւսն ի
սէմէրէյի հասըլ էտէճէյինտէ հիշ շիւպհէ օ-
լունմամալը տըր:

Գէլամըն Էհմալը սա'աթաթլէ վա'ղը տէմէք-

տէն մադսէտիմ Գիթապ ը Մուգատտէսին
պիղէ կէօսթէրտիլ թարզը անլաթմադ տըր:
էկէր անըն թարզ ու ուսուլընա տիգդաթ
էտէճէք օլուր իսէք, ինսանըն թէճէտ-
տիւտ ի գալպէ նա'իլ օլմասը իչիւն նէ շէյ-
լէրին մուհիմմ սայըլմըշ խալքէրինի, վէ
մուհիմմ թա'լիմաթլըն նէ գատար տէֆ'ա
զիքը ու թէքրար էտիլմիշ խալքէրինի
կէօրիւրիւզ: Մէսէլա, ինսանլարըն ֆէսա-
տընտան, թէվպէտէն, իմանտան, մու-
հապպէթտէն, Գիթապ ը Մուգատտէստէ,
'ալ էլ խոսուս 'Ահա ը ճէտիտտէ տէֆ-
'աթլէ պահա օլունմըշ տըր: Լաքին ա-
յին ու 'ատէթլէրալէն եախօտ խտարէ ի քի-
լիսէվլլլէտէն փէք ազ տէֆ'ա պահա օլուն-
մըշ տըր: Պու եօլ իլէ Գիթապ ը Մու-
գատտէս հանլը թա'լիմէրին ինսանըն եէ-
նիլէնմէսի իչիւն զարուրի վէ մուհիմմ
օլտըզլարընը, վէ հանլը թա'լիմէրին
վադթ ու հալին իճապընա կէօրէ թա'տիլ
էտիլէ պիլէճէյինի պիղէ անլատըր: Պի-
նա'էն 'ալէյհ հէր քիմ Գէլամը սատագաթ-
լէ վա'դ էթմէք իսթէր իսէ, անճադ թէք-
րար պէ թէքրար զիքը, վէ պէլլի պիր
սուրէթտէ էմր էտիլմիշ օլան թա'լիմէրէ

էնէմմիյէթ վերմէլի տիր : Էկէր պիրի գաւ-
գար տա քէնտի 'աղլըյէ եալընըզ պիր լու-
ղէթին ֆարզը սուրէթտէ թէֆսիր օլուն-
մասըյէ անլալըա պիւնն պիր թա'լիմէ է-
նէմմիյէթ վերէնէք օլուր իսէ , պու կիպի
վա'ղըն թարզը Գիթապ ը Մուգատտէսին
թարզը տէյիլ տիր : Զիրա պիզ պիլիւրիզ քի,
Գիթապ ը Մուգատտէս էօյլէսի պիր թա'-
լիմէ էնէմմիյէթ վերմիշ օլտա իտի , ճէմի' ի
թա'լիմաթ ը էսասիլէյի էթմիշ օլտըզ կիպի,
անը տալիս տէֆ'աթլէ զիքը, մուսայէն էվա-
միր ու թէնպիհաթ իլէ թէքլիտ վէ կէօնսկէօն
միսալէր իլէ իզահ էտէր իտի : Խայր , պի-
րատէրլէր , պաշդա եօլ եօզ տըր : Էն ա'լա
թարզ Գիթապ ը Մուգատտէսին թարզը
տըր : Հէր քիմ պէնի ատէմէ հաղիզի պիր
էյիլէք էթմէք իսթէր իսէ , հաղիզաթը
Բուհ իւլ Գուտսըն Գիթապ ը Մուգատտէս-
տէ կէօսթէրմիշ օլտըզ վէճիլէ վա'ղ էթ-
մէլի տիր :

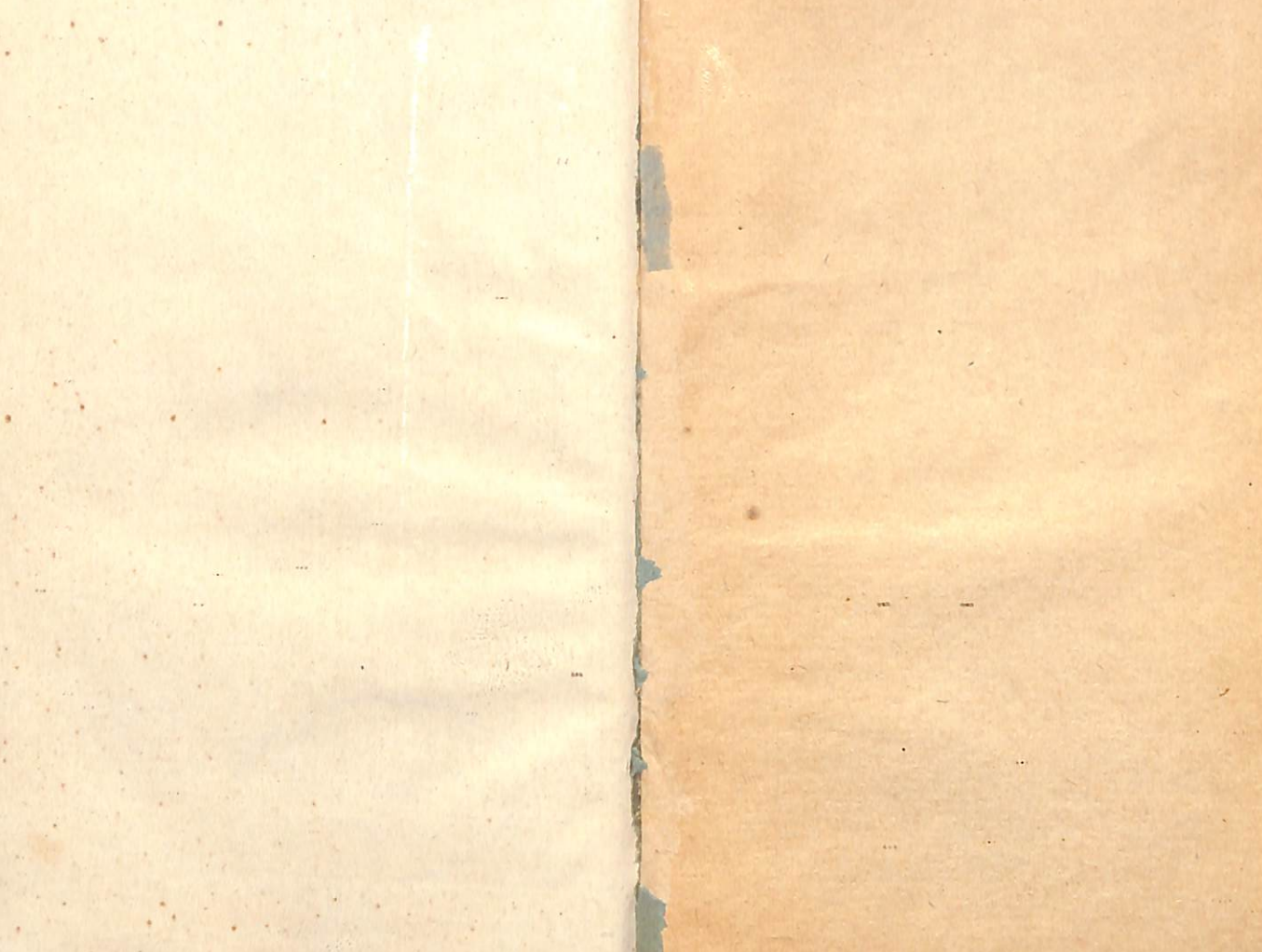
Պիր սէօզ տահա սէօյլէյէյիմ . վա'իզին
թալը ու հարէքէթի քէնտիսին վա'ղ էթ-
տիլի հաղիզաթա ուլմաղսա , Գէլամըն սա-
տազաթլէ վա'ղը թէմամ օլմազ : Ճէմա'աթ
վա'իզին թալը ու հարէքէթինտէ 'ալիս հա-

գիզաթլարըն թէճէսսիւմ էթմիշ օլտըզա-
րընը կէօրմէլի տիր : Փէյլամպէրլէր պիր
հաղիզաթը պիլ ֆի'իլ կէօսթէրմէք իսթէ-
տիքլէրինտէ , աճ գալմադ , վէ եալըն ալազ
կէզմէք պիլէ իճապ էթտիյինտէ էօյլէ է-
տէրլէր իտի : Միւսպարէք Խէլասքեարըմըզ
էվլէլ իլլէր , սօկրա վա'ղ էտէր իտի : Անըն
թա'լիմաթը թալը ու հարէքէթլէրինտէ
էվլէլէ կէօրիւմիւշ իտի : Թէքը ի նէֆս
վա'ղ էթտի իսէ , տիւնեալա կէլմէսիլլէ
թէրք ի նէֆս խուսուսընտա քեամիլ պիր
էօրնէք զաթէն կէօսթէրմիշ իտի : Էկէր
սապը վազ էթտի իսէ , անը տալիս օթուզ
սէնէ Նազարէթին գապա էհալիսի արա-
սընտա եաշամասըյէ կէօսթէրմիշ իտի :
Իշթէ պու վէճիլէ Գրիստոսըն պիւթիւն
'էօմրիւ Խնճիլին հաղիզաթընըն հաղիզի
պիր րէսմի իտի : Էկէր 'էօմրիւմիւզ վա'ղը-
մըզա պէօյլէ եարտըմ էտէր տէ վա'ղըմը-
զըն թարզը տալիս Գիթապ ը Մուգատտէ-
սին ուսուլընա մուվաֆըզ օլուր իսէ , օ
ղէման հիչ շիւպնէ եօզ տըր քի , վա'ղը-
մըզ նէվլ ի պէշէրին իսլահընա պիր մէ-
տար օլաճադ տըր : Էօյլէ իսէ վա'իզիք նէ
գատար մուհիւմ , նէ՛ գատար մէսէրէթ-

պախչ, նէ՛ դատար միւսմիր պիր մէ՛ մու-
րիյէթ տիր : Վախիլէր հազդընտա փէյղամ-
պէրին պույուրմըչ օլտըղը կիպի, «նէ՛ կիւ-
ղէլ տիր տաղլարըն իւղէրինտէ անըն այազ-
լարը, քի միւժտէ կէթիրիր, սէլամէթ թէպ-
չիր էտէր, խայրը միւժտէ կէթիրիր, խէ-
լաս թէպչիր էտէր, Սիօնա՝ Ալլահըն սալ-
թանաթ էտիյօր, տէր :» Ես. 52. 7.







ՀՀ Ազգային գրադարան



NL0653028

